

EKSKURZIJA V IDRIJO

IDRIJSKI RUDNIK IN OSTALE POSEBNOSTI

Rudnik je razprostiral:

- **2 km dolzine**
- **700 m širine**
- **skoraj 400 m v globino**

Bilo je 15 obzorij. Če bi seštel vse rove, ki so bili narejeni v 900 letih, bi bila dolzina od Idrije do Berlina, kar je približno 700 km.

Rudarski znak je bil:

Zivo srebro:

- ⊕ **je edina tekoca kovina na svetu**
 - ⊕ **1liter zivega srebra tehta 13,56kg**
 - ⊕ **zivo srebro se uporablja v znanosti, medicini, tehniki in industriji**
 - ⊕ **Idrija lezi na drugem najbolj bogatejšem najdišču zivosrebrove rude na našem planetu**
 - ⊕ **Po legendi je škafar leta 1490 odkril zivo srebro v Idriji**
 - ⊕ **Škafar je našel samovodno obliko zivega srebra**
-
- ⊕ **V Idriji so pridobili več kot osmino vsega na svetu pridobljenega zivega srebra**

- ⊕ **Antonijev rov iz leta 1500, med najstarejšimi ohranjenimi vhodi v rudnik v Evropi**
- ⊕ **V petsto letih se je moralo deset tisoč rudarjev po sto milijon krat spustiti v zemeljsko globino in opraviti skrajno naporen šiht**
- ⊕ **V rudniku še vedno prebiva jamski škrat**

Rudarjev šiht se je zacenjal sredi noci s potjo do rudnika, ter cakanjem v prizivnici. Sledil je spust po jašku v temno podzemlje, pot skozi rove do delovnega mesta. Naporno delo na odklopu, pri tesarbi, skromna malica, spet delo, po šihetu pa vrazanje na površje, v svetlobo in zivljenje zunaj jame.

- **1% zivega srebra je samorodnega**
- **99% je cinobaritnerude**

Zivo srebro dobiš:

- **Najprej rudo drobiš**
- **Nato segrevaš na 800 stopinj celzija**
- **Na tej temperaturi zivosrebro hlapi**
- **Nato se hlape ohlaja in nastanejo kapljice zivega srebra**

Zivo srebro je edina tekoca kovina, vendar je v tekocem stanju le do - 39stopinj celzija.

Rudarje so zjutraj pred sluzbo klicali tako da so s kladivom

trkali na les “**klukanje na šino**“.

Zjutraj je vsak rudar vzel številko. To pa zato, ker po sluzbi, ce je manjkala kakšna številka so šli odgovorni iskat rudarja, ker je bilo možno, da se je naredila kakšna nesreca. Vendar na žalost se je dogajalo, da so rudarji pozabili oddati številko, zato so jih šli odgovorni zastonj iskat v jamo. Zato so nastale denarne kazni, ker pa rudarji niso imeli prav veliko denarja je bila za njih denarna kazen zelo huda in skoraj nikoli niso vec pozabili vrniti številke.

Rudarji so ziveli v ne zelo opremljenih hišah. Rudarske družine so imele povprecno 8-9 otrok. V eni hiši so zivele od 3-4 družine. Vsaka družina je imela le 1 ali 2 postelji. Zenske so morale delati cel dan le ob večerih so klekljale, da bi poleg moza zaslužile še kakšen dinar.

Simbol zivega srebra je **MERKUR**. Merkur je tudi v Idrijskem grbu.

Rudarji so imeli jeklenke, da so v njih spravljali živo srebro. Jeklenke so bile vecina iz lita zeleza.

Les so plavili po Idrijci. Vendar so les plavili le 2-krat na leto. Saj je trajalo kakšne pol leta, da so rudarji pripravili les.

Ko so les plavili so morali delati zelo hitro, za to jim je pripomogla naprava, ki so jo poimenovali “grablje”.

Ta pregrada jim je zadrževala les.

Vagoncki so bili pripomočki rudarjem, kar jim je vsaj malo olajšalo delo.

Vagoncki so prevazali vodo po železnici.

Od jaška do jaška.

Imeli so svetilke, ki so bile najprej na olje.

Ob reki je bila topilnica, v kateri so topili rudo živega srebra. Rudo so zgali v **retortah**. Zunaj na hladnem pa se je natekalo živo srebro. Kdaj pa kdaj je retorta pocila in so se zgalci zastrupili, ker so šle v zrak zelo strupene živo srebrove pare.

Imeli so tudi kladiva, ki so imela zakrivljen ročaj kot pri dezniku, da so lazje vihteli in s kladivom so udarjali so od navzdol-navzgor, kajti tako so porabili manj moci, ki so jo rabili zelo veliko, pri tako težavnem delu.

Rudarji so bili podobni palckom, zaradi njihove obleke.

Imenovali so jih krapi.

**KAJ SO RAZMIŠLJALI, KO JE RUDNIK OBISKAL
100.000 OBISKOVALEC**

Ko so na dan sv. Ahaca-22 junija 1994 odprli prvi del Antonijevega rova, niso pričakovali, da bo ta kulturna in tehnicna vrednota delezna tolikšnega

zanimanja slovenske in tuje javnosti. Številni zadovoljni obrazi obiskovalcev kažejo, da je bila odlocitev o odprtju Antonijevega rova- najstarejšega dela idrijskega rudnika pravilna .